

Franko OREB

UDK: 821.163.42.09

Prethodno priopćenje

Preliminary report

Primljeno: 14. kolovoza 2019.

PJESNIŠTVO PROFESORA PETRA JOKOVIĆA (1851. - 1919.)

SAŽETAK

Nakon završene Bogoslovije i studija filozofije, fizike i matematike u Beču, službuje kao gimnazijski profesor u Kotoru, a potom je bio ravnatelj Zavoda za narodne učitelje u Arbanasima kraj Zadra. Prof. Joković je bio ugledni značajnik i rodoljub, pobornik hrvatskog pokreta, kojega je svesrdno pomagao novčano i članstvom u brojnim društvima s nacionalnim obilježjima.

Nakon umirovljenja živi u Veloj Luci uključujući se u njezin društveni i kulturni život, obnašajući i dužnost općinskog načelnika. Uz prosvjetno-pedagoški rad prof. Joković se bavio i pjesništvom. Par pjesama je objavio u zadarskom „Narodnom listu“. Dok je veliki broj ostao u rukopisu sačuvan u njegovom arhivu u Veloj Luci.

U ovom radu autor obrađuje, analizira i komentira njegove pjesme različitog žanra od prigodnica, ljubavno-lirskih, rodoljubnih i domoljubnih, do onih podrugljivih i satiričnih s političkim konotacijama.

Najbrojnije su pjesme prigodničarskog sadržaja, posvećene svojim nekadašnjim profesorima na zadarskoj Bogosloviji, prijateljima i istaknutim i uglednim osobama iz javnog života pokrajine Dalmacije.

Zbog toga autor s pravom tvrdi, da je prof. Petar Joković izdanak i sljedbenik prigodničarskog pjesništva korčulanskog 19. stoljeća.

KLJUČNE RIJEČI: *Petar Joković, pjesništvo, prigodnica, domoljubne pjesme*

U plejadu istaknutih korčulanskih intelektualaca druge polovice XIX. i prva dva desetljeća XX. stoljeća, treba ubrojiti i prof. Petra Jovića, po rođenju Blaćanina, ali po mjestu boravka i življenja Velolučanina. Stručna javnost o njegovu životu i djelu vrlo malo ili nimalo zna, jer, koliko nam je poznato, o njemu se do sada nije pisalo u stručnoj literaturi. Nije zastupljen u enciklopedijama i leksikonima. Istina, onodobni novinski tisak ga spominje obzirom na njegovo djelovanje u društvenom i prosvjetno-kulturnom životu Pokrajine, objavljujući i njegove pjesme u zadarskom "Narodnom listu". Iz bogatog životopisa izdvajamo najbitnije. Rođen je 1851. godine u Blatu. Pranećak je don Petra Jokovića prvog velolučkog župnika, koji ga je pripremao za buduće svećeničko zvanje i svoga nasljednika, oporučno mu ostavivši svoje knjige, svečano ruho za služenje mise (ornate), kao i dio kuće u Veloj Luci (nekadašnji kaštel korčulanske plemićke obitelji Ismaelli), gdje je proveo djetinjstvo i dio svoga života, prigrlivši i osjećajući Velu Luku više svojim mjestom od Blata u kojem je rođen. Pohađao je i uspješno završio bogosloviju (najvećma u Zadru i dijelom u Dubrovniku). Nije se zaređio za svećenika, nego je pošao na studije u Beč, gdje studira filozofiju, fiziku i matematiku. Govorio je talijanski i njemački, a poznao je latinski, grčki i arapski jezik. Desetak godina je bio profesor Gimnazije u Kotoru, a potom ravnatelj Zavoda za narodne učitelje u Arbanasima kraj Zadra. Član je Pokrajinskog školskog vijeća za cijelu Kraljevinu Dalmaciju, Pokrajinske komisije za popis pučanstva i Komisije za stručne ispite. Zbog podmetanja, optužbi od onih koji su pretendirali na njegovo radno mjesto i položaje u tadašnjem školskom sustavu, ali ne treba isključiti ni političke konotacije, budući da je prof. Joković bio ugledni znalac i rodoljub, pobornik hrvatskog narodnog pokreta, koji je svesrdno pomagao novčano i članstvom u brojna društva s nacionalnim obilježjima, prisilno je umirovljen. Vraća se u Velu Luku u kojoj živi sve do smrti. Uključuje se u njen društveni i kulturni život, član je i predsjednik prosvjetno-kulturnog društva "Hrvatski napredak", član Mjesnog učionkog vijeća i naposljetku načelnik Općine Vela Luka od 1913.-1919. godine.

Prof. Petar Joković je pisao pjesme, od kojih su neke objavljene u zadarskom "Narodnom listu", dok je u obiteljskom arhivu sačuvana jedna knjižica s tridesetak neobjavljenih pjesama, te jedan šaljivi prozni tekst. Ove godine se navršava 100-ta obljetnica njegove smrti. To je bio poticaj da se prigodnim člankom upozna kulturna javnost s njegovim pjesničkim radom.

Pjesme su mu različitog pjesničkog žanra, spjevane u raznim prigodama (vjenčanje, mlade mise, smrti...) posvećene prijateljima, štovateljima, učiteljima (Mati Škarici, Dinku Politeu, Stjepanu Buzoliću, Niki Valentiniću), svojoj obitelji, posebno majci. Među njima ima i pjesama domoljubnog, rodoljubnog sadržaja ("Domovini"). U nekima pak, u šaljivom i alegorijskom tonu, šiba izdajice i konvertite na Korčuli, posebno u Blatu ("Izrod i dopuzica"). Nekoliko pjesama je posve lirsko-ljubavnog i duhovnog karaktera u kojima pjeva o Slozi i Ljubavi, o tužnoj sudbini djevojke, koja doznaje za smrt svoga dragana... Prema navedenim godinama, najveći dio njegovih pjesama je nastao u razdoblju od 1871. -1874. godine, za vrijeme njegova školovanja u Zadru i Dubrovniku te studija u Beču. Neke su bez naznake mjesta i godine nastanka, dok je jedna po navedenoj godini (1898.) i sadržaju nastala u Veloj Luci, kao i jedan prozni sastavak ("Na poklad ili Krnjina oporuka") iz 1897. godine.

Po svom sadržaju, obilježjima i osobinama., Jokovićev pjesnički opus se sastoji od pjesama prigodničarskog sadržaja, lirsko-ljubavnih, domoljubnih sa satiričnim i ironičnim prizvukom na lokalne političke prilike i političare te pjesme, koje bismo mogli nazvati kontemplativne u kojima promatra, razmišlja o sebi i svijetu oko sebe, odnosu, stavu prema životu, obitelji, slozi, ljubavi, zemlji kao materi i ocu Bogu. Najbrojnije su mu pjesme prigodničarskog sadržaja posvećene svojim nekadašnjim profesorima na Zadarskoj bogosloviji, prijateljima, istaknutim i uglednim osobama iz javnog društvenog i crkvenog života Pokrajine. Zbog toga, bez dvojbe, možemo kazati da je prof. Joković izdanak i sljedbenik prigodničarskog pjesništva korčulanskog XIX. stoljeća, prožetog domoljubnom sviješću o pripadnosti velikoj slavenskoj obitelji, pa često za jezik i narodnost upotrebljava riječ slovinski. Taj duh slovinstva se osjeća i u nekim Jokovićevim pjesmama. Neke pjesme je pisao u maniri soneta od 14 stihova složenih u katrene i tercine s rimom.

Pjesme prigodnice

*Glasovitom književniku i pjesniku Stjepanu Buzoliću
prilikom svog imendana 1871.*

Napitnica

Među sačuvanim pjesmama, ova je najstarija, napisana je u Zadru na 24. prosinca 1871. godine, a posvećena je narodnom pučkom učitelju, pjesniku i narodnom preporoditelju Stjepanu Buzoliću, koji je četvrt stoljeća upravljao Zavodom za narodne učitelje u Arbanasima kraj Zadra, odgojivši svome narodu veliki broj narodnih učitelja u hrvatskom nacionalnom duhu, među kojima je i bilo Korčulana. Godine 1887. na mjesto upravitelja Zavoda naslijedit će ga naš prof. Joković. Joković slavi Buzolića, koji pjeva na narodnom jeziku " u jeziku milom Hrvackomu", a njegovo ime se slavi širom svijeta slavjanskoga:

„S gora kršnih, vitih Velebita,
Slavjanskoga širom biela svita,
Ime Tvoje, Stiepo, odjekuje,
Omladina Tebe svuda štuje,
Jer si ponos, dika roda svoga,
Roda milog, roda Hrvackoga.

Upotrebljavajući u ovoj pjesmi etičke pojmove (slavjanski svijet, slavjanska knjiga, vila Slovinkinja), kao oznaku pripadnosti za hrvatski nharod, hrvatski jezik, prof. Joković je nastavljač tradicije naših prosvjetitelja, koji pišu pjesme i prozne sastavke u romantičarsko-sveslavenskom zanosu upotrebljavajući riječi Slavjan, Slavljanin, slavjanski, koje predstavljaju sinonim za hrvatski narod i jezik.

U pjesmi " Prigodom smrti Prečasnog Mate Škarića " Pjesan¹ pjeva o svom profesoru na Zadarskoj bogosloviji, kojega je okrutna smrt ubrala:

¹Ivan Matija Škarić, prevoditelj (Postira 1793. - Zadar 1871.). Završio Teologiju u Zadru, Teološki fakultet u Beču, na kojem je i doktorirao. U Zadru na Teologiji je bio profesor Biblijskih znanosti i dva puta rektor. Dopisivao se s biskupom Strossmayerom. Oko 30 godina prevodio je Bibliju s latinskog jezika. Prevodeći Vulgatu, uvijek je prijevod uspoređivao s originalom, koji je na hebrejskom i grčkom. Prijevod je objelodanio u Beču (1858.-1861.) u 12 svezaka s ukupno 6.200 stranica teksta i opširnim predgovorom, uvodom i komentarom. Djelo je preveo na ilirički jezik, kako je nazva svoj jezik. U prijevodu se klonio stranih riječi i u jezičnim pitanjima bio je blizak F. Kurelcu. / Šimun Jurišić, Zaboravljeni svećenici. Životopisi. Split 1995., 54.

„S umnog polja Dalmacije naše,
Dalmatinske svete Crkve dika,
Mate Škarić nesta s'ovog vika!“

Ističe njegove ljudske vrline:

„Biješe mudar, vriedan i krepostan,
Siromasim bieše milostan.“

Naglašava njegove zasluge za Crkvu i Domovinu, posebno ističući njegov prijevod Biblije s latinskog jezika:

„Al se lovor vijenac njemu vije,
Povrh grobne ploče što ga krije.
Radi dobra Crkvi, Domovini,
Za života što on umno primi.
Sveto Pismo buduć izjasnio,
Vječni spomen nam je ostavio.“

Pjesmu s naslovom: „Prijatelju Dinku P.“² posvetio je svome prijatelju publicisti i književniku Dinku Politeu:

„Prijatelju! Želje vruće,
Srca moga, duše moje,
Primi danas: dostojne su,
Srca tvoga, duše tvoje.“

Želi mu:

„Zdravlje, radost, trajni život,
Višnji Tebi udielio,
Na utiehu prijatelju,
Ki te ljubi vazda bio.“

²Dinko Politeo, publicist i književni kritičar (Stari Grad 1854.-Zagreb 1903.). Pravo studirao u Zagrebu i Grazu. Posvetio se publicistici. U Zadru uređivao „Narodni list“ od 1875.-1885., u Splitu „Narod“ od 1885.-1889., u Zagrebu „Obzor“ od 1889.-1894. Pokrenuo časopis „Mlada Hrvatska“ od 1894.-1895. Pisao radove o književnosti, glazbi, društvenim znanostima. Popularizirao ideje Račkog, Starčevića i Strossmayera.

Na Zadarskoj bogosloviji Jokoviću je predavao Povijest Biblije profesor Nikola Valentić, kojemu je Joković posvetio pjesmu povodom njegove smrti: „U smrt Prečasnog Naučitelja Nika Valentića.“³

Oplakujući njegovu smrt, pjesnik pjeva o njegovim ljudskim vrlinama i krijepostima:

„Iskren, stalan i odriešit,
Neumorna izgled rada,
Strpljivošću - što iz ništa,
Grad svoj gradi - sve nadvlada.“,

koje njegova iznenadna smrt neće prikratiti:

„... Ali ako iznenada,
Smrt svom tielu viek prikrati,
Nije moći Tvoj krieposti,
Slavni, dični glas da skrati.“

U sljedećim stihovima pjeva o svijetu punom zlobe, podlosti, kukavštine:

„... Viek u boju s hudin paklom,
Svieta ovog puna zlosti,
Grozom. Gnjevom viek bijaše,
Kukavštini i podlosti.“

Imenovanje korčulanskog svećenika Ivana Zaffrona dubrovačkim biskupom 1872. godine, popraćeno je brojnim zapisima i prigodnim pjesmama od njegovih prijatelja i štovatelja. Jednu pjesmu mu je posvetio i štovatelj, tada mladi student teologije u Zadru Petar Joković: „Imenovanje P. P. Ivana

³Nikola Valentić, urednik. (Pag 1813.-Zadar 1872.)

Svećenik, glagoljaš i profesor raznih predmeta (Poljoprivreda, Novi zavjet, grčki jezik, Patrologija) na Zadarskoj bogosloviji. Bio je urednik tjednika „Zora dalmatinska“ (br. 1.-39., 1846.). Zagovarao je ilirsku ideologiju, bio je na pozicijama Zagrebačkog ilirskog kruga. U rukopisu su mu ostale opširne biblijske interpretacije. U tjedniku „Zora dalmatinska“, objavio je dva priloga, od toga jedno nepotpisano „Uvedenje“ (1846.). / Š. Jurišić, zaboravljeni svećenici. Životopisi. Split 1995., 57.-58.

Zaffrona B. Dubrovnika“ - Pjesan.⁴

Razmišljajući o Hramu pravde (u ovoj pjesmi je to sinonim za Crkvu), o pravednosti, koju Bog ostvaruje po Isusu Kristu a kršćani po nesebičnom predanju Kristu, po vjeri, pjesnik aludira na svijet pun zasjeda, himba i prijevara, pa hrabri Zaffrona na njegovoj novoj dužnosti na dubrovačkoj biskupskoj stolici. U pjesmi ističe njegove umne i duhovne vrline, krijeposti i hrabrost :

„Hramu pravde na vratim,
Nenavidnost grdna staše,
Svakom ulaz da zaprieči,
Crne pjene viek bljuvaše.

...

Za pobiedit ‘hramu ide,
Umni Ivo pun jakosti,
Na vrat lance njoj nameće,
Načinjene od krieposti.

...

Ne boji se varke, himbe,
Ni pogubnih zlieh zasieda.“

Vjerujući u njegovu konačnu pobjedu, u završnom stihu, njegovim pristašama i štovateljima poručuje :

„Pazite izgled plemeniti,
Jer’ ovaka samodjela,
Vječnu slavu hoć’ dobiti.“

⁴Ivan Zaffron (Korčula 1807.- Korčula 1881.). Teologiju je studirao u Zadru i Mariabrunu kraj Beča. Kao svećenik upravljao je župama Smokvicom i Čarom na otoku Korčuli (1833.-1837.), potom obnašao službu katehete i inspektora škole u Korčuli, a uspostavom zbornog (kolegijanog) kaptola u gradu Korčuli (1858.) imenovan je njegovim kanonikom i kasnije arhiepzbiterom (nadpopom). Od 1863.-1872. obnašao je čast šibenskog biskupa a potom dubrovačkog biskupa od 1872.-1881. Nekoliko godina prije smrti povlači se u rodni grad gdje i umire. Bijaše pokopan u dominikanskoj crkvi sv. Nikole u Korčuli do dovršenja izgradnje crkve sv. Justine, u kojoj su 1898.preneseni njegovi zemni ostaci.

Objavljivao je članke o „ilirskim temama“, najprije u pokrajinskom vladinom listu „Gazetta di Zara“ (1830.-1850.) i kasnije u „Zori dalmatinskoj“ (1844.-1849.).

Kao šibenski biskup Zaffron je isposlovaio opatski naslov za skradinsku i trogirsku crkvu, a kao dubrovački biskup otvara u dubrovačkom sjemeništu gimnaziju povjerivši upravu isusovcima. Uspio je da Kolegijalna crkva u Korčuli dobije mitronosnog opata s pravom na pontifikalno znakovlje. Od 1865. do 1867. bio je zastupnik u Dalmatinskom saboru u Zadru.

(Franko Oreb, Korčulanska crkva sv. Justine mauzolej biskupa Ivana Zaffrona. Zbornik radova u čast Emilia Marina, Kačić, Split 2009.-2011. 975-987.).

U pjesmi „Prigodom mlade mise Ivana C...” - Pjesan, pjeva o svećeničkom pozivu mladog Ivana (prezime mu je označeno samo početnim slovom C..., tako da nisam uspio otkriti o kojem je svećeniku riječ). Kao što je Isus na križu podnio muku za naše spasenje, tako Ivanu poručuje, da moli Svevišnjega za Crkvu i Domovinu:

„Crkve Svete u toliko,
Domovina Tebi kliče,
Prijatelja liepa četa,
Ivo mladi Svešteniče.“

hvaleći mu majku:

„Vesela ti majka bila,
Koja te je porodila,
Tog bremena da se primiš,
Kojim rod se i ti dičiš.“

Lirsko - ljubavne pjesme

Jokovićeva lirsko-ljubavne pjesme su emocionalno snažne, pisane u romantičarskom duhu, nadahnute ljepotom prirode, njenim mirisima i zvukovima, koji stvaraju ugodnu prirodnu simfoniju, koja je ispunjala dušu pjesnika bogatstvom čuvstava, koje prenosi u svoje pjesme.

Pjesma: „Spomen prijateljici A... M...“, je tipična lirsko-ljubavna pjesma, pisana u duhu zanesenjaštva, mladenačkog sanjarenja, koje obuzima srca zaljubljenih. Potaknut opčinjen pjevom ptica, ljepotom i čarobnošću mjesečeva sjaja, buđenja zore i rađanja sunca, zaljubljeni mladić osjećaje svoga srca i svoje misli upućuje svojoj dragani:

„Milim glasom kad ptičice,
Pievat budu sa grančice,
Spominjaću zlato moje,
Milozvučne riječi tvoje.

...

Kada bude sunce grijat,
Miesec bliede zrake sijat,
Spominjaću srce moje,
Ljubav, harnost, dare tvoje.“

Domoljubne i rodoljubne pjesme

Još kao pitomac Centralnog bogoslovnog sjemeništa u Zadru, Petar Joković, zadojen idejama hrvatskog narodnog preporoda, budno je pratio društveno-političke prilike na rodnom Otoku. Posebno ga se dojmio događaj prelaska korčulanske općine u hrvatske ruke, koji će popratiti i svojom prvom tiskanom pjesmom pod nazivom: „Kолоvodjam korčulanskijem imenito Rafi Arneriću skoro imenovanom načelniku“.⁵

Na općinskim izborima 1871. godine, Narodna stranka je dobila većinu u Općinskom vijeću i za gradonačelnika je izabran Rafo Arneri. Politički čin pohrvaćenja korčulanske općine pretvorio se u izljeve oduševljenja kod pučanstva Grada i sela, što je popraćeno prigodnim pjesmama i člancima u onodobnom tisku.

Jokovićeva pjesma je pisana u tradiciji pučkog narodnog stiha i po uobičajenoj shemi, kako je to u ono vrijeme bivalo. Stihotvorcu se u snu ukazuje Djeva Marija, koja ga budi iz sna obznanivši mu rađanje velikog dana za Grad i otok Korčulu. Na alegoričan način, upotrebljavajući razne metafore najavljuje slobodu:

„... Jere vrime mračno i oblačno,
Crna magla što ga pritisnula,
Napokon se razišla, razvrgla...“

⁵Rafo Arneri (Korčula 1837.- Korčula 1899.). Potomak stare korčulanske obitelji Arneri, jedan od najistaknutijih i u narodu najomiljenijih političara s toga otoka u XIX. st. pravo je završio u Padovi. Premda školovan u talijanskom duhu, kulturi i jeziku, u domovini Cavoura, Mazzinija i Garibaldija, napajajući se zamislima obnove (risorgimenta), osjećao se Slavenom, Hrvatom. Osjećao je u srcu tu istu želju i težnju za slobodom i ujedinjenjem i slavenskih naroda, osobito Hrvata. Tomu političkom opredjeljenju ostao je vjeran cijeli svoj život. Nakon završenog prava, vratio se u rodni grad, šezdesetih godina XIX. stoljeća, i kao mladi bilježnik ušao u Narodnu stranku, preuzevši nakon toga i njezino vodstvo. Na općinskim izborima 1871. godine Narodna stranka je dobila većinu u Općinskom vijeću i za gradonačelnika je izabran Rafo Arneri. Dužnost gradonačelnika je obnašao 13 godina, a šest godina je bio zastupnik u Dalmatinskom saboru u Zadru. Nezadovoljan politikom Narodne stranke prema Beču, devedesetih godina je prešao u Stranku prava.

Za vrijeme njegova načelnikovanja Korčula je doživjela gospodarski i kulturni preporod, njome je ovladao hrvatski nacionalni duh, pohrvaćuju se škole i osnivaju se brojna kulturno-prosvjetna društva s hrvatskim nacionalnim obilježjima. Aktivno je sudjelovao u društvenom i kulturnom životu grada i u radu novoosnovanih društava. /Pjesma je tiskana u zadarskom „Narodnom listu“ br. 1, 3. I. 1872./

Djeva mu predaje vijenac spleten od svih vrsta mirisnog cvijeća koje raste na Otoku (bosiljak, ljubičica, ruža, ružmarin, neven, perunika, božur...) zavezanog trobojnom vrpcom, kojim treba okтити Arnerića vrlog. Završni stihovi ove pjesme posvećeni su slavi narodnih preporoditelja:

„...Slava tko se pobrinuo prvi,
Miloj majci, da osvjetla lice,
Miloj majci, slavnoj otađbini,
Što nas bijelim zadojila mliekom,
Bijelim mliekom jezikom hrvatskim.
Slava vama, sinci domovine,
Ki zapreke i zasjede zlobne
Vaših zlobnih hudih protivnika,
Svom stalnosti znaste pridobiti.
Slava vaša viek će, braćo trajat,
Dokle bude Korčule otoka,
I na njemu Korčule biele.“

U pjesmi: „Posveta domovini“, pjesnik razmišlja o mjestima koja pružaju utočište i zaštitu od nevolja. Služeći se metaforama i alegorijama iz života u prirodi aludira na Domovinu. Kao što je cvijet pčeli utočište, golubici gnijezdo, vili gora i planine, tako je našem pjesniku Domovina, koju naziva „majkom milom“, u čijem blagom krilu nalazi utočište u nevolji:

„...Meni tvoje blago krilo,
Gdje nahodim u nevolji,
Utočište i utiehu,
Krepka lieka svakoj bolji.“

I dok pčele mogu napustiti cvijeće, golubice gnijezda, vile gore, pjesnik će uskliknuti:

„...A ja tebe, mati mila,
Ljubiti ću dok se svije,
Crnoj zemlji ovo tielo,
Jer ga vierna ljubav grije.“

Podrugljive i šaljive pjesme s političkim asocijacijama

U nekoliko sačuvanih pjesama, Joković na podrugljiv i šaljiv način kritizira razna politička i zakulisna djelovanja pojedinaca i grupa za vrijeme i poslije općinskih izbora na otoku Korčuli.

U pjesmi: „...Izrod -dopuzica“, u šaljivom i alegorijskom stilu izruguje se domaćim ljudima, koji se u odnosu na aktualne političke prilike priklanjaju sad jednoj, sad drugoj strani, onoj, od koje će imati više koristi:

„...Sada jednoj, sada drugoj strani,
Liže, maže, ko sluga prodani
S koje strane vjetar propuhuje,
Kabanicu k onoj okretjuje.

...

Svakomu se i ruga i smije,
Buduć da je Gospar Špičarije.
Vićnikom je Blatskim bi postao,
Ali tužnog tovar je svrgao.

...

Opet želi vićnikom postati,
Ali guda sad će ga pos....,
Ako paka vićnikom postane,
Pravim rugom treba da postane,
Jer živ čovjek tad najpače smrdi,
Kad se braćo, on dobro ispr...“

U pjesmi: „Tuga Keka Kalogjere i svietovi A. Kusića u prošastim izborima“⁶ komentira općinske izbore u Blatu 1877. godine, Blatska općina u cjelini uzevši slovila je kao autonomnaška na čelu s načelnikom Franjom

⁶Osnovni podaci o osobama i događajima koji se u pjesmi spominju. Franko Kalogjera zvan Keko bio je načelnik autonomnaške općine u Blatu (1873.-1877.). Marko Stipković Ivanov jedan je od prisjednika u autonomnaškoj Općini Blato. Ivan Marinović Žimakalo je općinski vijećnik u autonomnaškoj Općini Blato. Frano Ostoić i Antun Boroje zvan Kusić su vijećnici u autonomnaškoj Općini Blato i privrženici su načelnika F. Kalogjere. Zvali su ih Bajamontijevom gardom ili Bajamontijevim prirepinama. Stefano Ljubiša predsjednik Zemaljskog odbora u Zadru. Antun Kunjašić načelnik narodnjačke-hrvatske Općine u Blatu (1878. - 1883.). Petar Seman i Ivan Petković prisjednici narodnjačke Općine, zajedno s 18 vijećnika blatskog Općinskog vijeća od ukupno 32 vijećnika upućuju opširnu pismenu izjavu na hrvatskom jeziku dalmatinskom namjesniku Franji Filipoviću (1865. - 1868.), u kojoj ističu da je pučanstvo i seosko i građansko hrvatskog plemena i jezika, zbog toga traže da se osnuju pučke učione u svakom selu otoka i da hrvatski narodni jezik bude ne samo u njima nego i u Realnoj gimnaziji i ostalim javnim i državnim institucijama. Ta izjava je bila reakcija na peticiju autonomnaša Grada i Općine Korčula protiv uvođenja hrvatskog jezika u korčulansku Realnu gimnaziju kao nastavnog jezika upućena ministru.

Kalogjerom. Na općinskim izborima 1877. godine pobijedili su narodnjaci i za načelnika je izabran Antun Kunjašić. Događaji i osobe koje se spominju u pjesmi su vjerodostojni, što ukazuje na Jokovićevo dobro poznavanje društveno političkih prilika sedamdesetih godina XIX. stoljeća. Pjesma je dugačka s 32 kitice, složena u tri dijela. U uvodnim stihovima sarkazmom i ironijom pjeva o žalopojkama Keka Kalogjere za gubitkom izbora i načelničke dužnosti i časti:

„... Sam ćelavac i dvobradac,
Ki još misli da je mladac,
Vas zamišljen stoji sada,
Jer vladanje svoje pada.
...Huče, žali, jadikuje,
Na daleko to se čuje,
Guli bradu čupa vlase,
Ter ovako šalje glase.

...

U Korčuli što će reći,
Prijatelji moji veći,
Ovdi u Blatu kada čuju,
Narodnjaci da vojuju.

...

Što će kazat barba Marko,
Kada čuje: sunce žarko,
Da je za me pomrčalo,
Načelništvo moje palo?“

U sljedećim stihovima tješi ga A. Kusić, savjetujući ga da novcem pridobije birače:

„...Utaži se Keko dragi,
Priteče ga Kusić nagi,
Nahodi se jošter mlika,
I za jade tvoje lika.

...

Novca imaš na stotine,
Daj svakome koji sine,

Suproč nami da se bori,
Il vladanje naše kori.“

Uz Franja Kalogjera (zvanog Keko), glavno lice u ovoj pjesmi je njegov savjetnik Antun Boroe (zvani Kusić). Njih dva su kao predstavnici Općine Blato, s predstavnicima Općine Korčula, uz nazočnost Stefana Ljubiše predsjednika Zemaljskog odbora potpisali dokument o podjeli zemljišnih dobara između Blata i Korčule na štetu blatske općine. Kusić ga podsjeća na taj sramni čin, zbog kojega će ih Blaćani proklinjati, i na izborima neće glasati za njih:

„... Izdali smo mi Blaćane,
Smokvičane i Čarane,
Luku kitnu mi prodali,
Kad smo lani potpisali.

...

Prid Ljubišom u skednici,
Oporuku našoj djeci,
Služit budu viek drugoga,
Nikad imat ništa svoga.

...

Doće vrime da zbog naska,
Uzdisat će dica Blatska,
Za baštine i dubrave,
Proklinja nas ko lave.

...

Mučno mi je poble zato,
Virovati da će Blato,
Opet za nas glasovati,
I vladanje nami dati.“

Unatoč sumnji, Kusić tješi Keka, kako je ipak, uz optužbe svojih protivnika, lažima, ucjenama i prijeverama, moguće pridobiti blatski puk:

„... Sve je lasno sve moguće,
Blatskim pukom i ubuduće,
Samo valja znati pivat,

Rog za sviću prikaživat.

...

Prid pukom je pokriveno,
U Korčuli što je učinjeno,
Sad don Marko da svem kriv je,
Nek se glasi nek vapije.“

Posebno treba optužiti redovnika, meštra, likara, Kunjašić i Šemana:

„Vjeruj meni Keko mili,
Novac, psovka, obećanje,
Podarit će nam vladanje.“

Treba potkupiti Žimakala, koji mjesto njih:

„... Neka psuje, reve ruži,
Al'ko da nas on ne služi.“

Pjesma završava ovim stihovima:

„... S bogom sad mi ti ostani,
Što rekosmo ne odani,
Na svjetu ti lipa hvala,
Sreća nami Bog da cvala.“

Sve do kraja XIX. stoljeća Vela Luka je bila politički odlomak Općine Blato. Međutim, uspostavom matičnih knjiga i samostalne župe, izgradnjom obale i lukobrana, matične crkve i grobišta, ulica i puteva, novih kuća, Vela Luka je na izmaku toga stoljeća izrasla u lijepu i prostranu varoš s gotovo 3000 žitelja, te se nastojala u upravno-administrativnom pogledu odijeliti od Blata i utemeljiti samostalnu političku općinu. Taj put samosvojnog razvoja Vele Luke nije bio ni jednostavan ni lak. To je bio dug i težak put na kojem su stajale brojne prepreke, vrebale zamke isprepletene raznim smicalicama ne samo blatske općinske vlasti, nego i viših pokrajinskih i državnih vlasti i institucija. S podjelom zemljišnih dobara između Blata i Vele Luke, odugovlačilo se punih 21 godinu uz često nepoštovanje i izigravanje međusobnih dogovora i obećanja

od strane Općine Blato, zbog kojih je i viša vlast upadala u mrežu spleta i mijenjala svoja mišljenja. Tek 1898. godine Pokrajinskim zakonom, Vela Luka je dobila svoju samostalnost.

Petar Joković u pjesmi: „Kad je stigla viest (3/2. 1898.) da je zakon o općini Velaluke od Cara potvrđen.“⁷ oštro osuđuje ponašanje blatske općinske vlasti, poglavito blatske vijećnike nazivajući ih Babelima:

„...O Babelskom viću glave,
O ćuluni race prave,
Maškaruni, repuni!

...

O popovska crna četo,
O cigansko sjeme kletu,
Zviždulini dvolični.

...

Jel'pošteno za vas bilo,
Da se ono dogodilo,
Po obćinskim izborim.

...

Pogazili rieč zadanu
Od svakoga vjerovanu,
Izdajice proklete.

...

Ali zaman vaša sila,
Pravica je pobjedila,
Sabor svoju izreče.

...

Nek se od Blata Velaluka,
Već odciepi, i od muka,
Vazda rieši.“

⁷Babilon (grči, hebrejski) Babel - glavni grad Babilonije. U Bibliji se Babilon smatra simbolom Boga neprijateljske svjetske sile.

Fugista - nadimak Blačanina don Petra Bačića Bajca, koji je od 1892. - 1894. kao župnik djelovao u Veljoj Luci. Jedan je od osnivača Narodne glazbe u Veljoj Luci. Bio je protivnik odvajanja Vele Luke od Blata i osnivanja posebne velolučke općine.

U sljedećim stihovima se pita:

„... Što će reći sad Fugista,
I njegovih druga trista,
Kad doznade da su naši,
I usprkost mutikaši,
Zadobili Obćinu.

...

Spopašće ih vražje muke,
Rad obćine Veleluke,
Vrag ih odni daleko.

...

Pokoj vičnji daruj njima,
Kako jednim tako svima,
Zapjevajmo Requiem.“

Šaljivu pjesmu (rugalicu) nazvanu: „ Carmen Mulam ante De urso aegrosante.“,⁸ Joković je spjevao u veselom, mladenačkom i raspojasanom društvu svojih prijatelja, posvetivši je prijii Periću, kojega su nazivali Medo, kako stoji zapisano u opaski na kraju pjesme. U alegorijskoj formi, služeći se metaforom, pjeva o mazgi, koja na travi spazi bolesnog medvjeda:

„ ... Sinoć Mule na glavici,
Vidjeh nešto na travici,
Izdrepljeno, razvaljeno,
Očim uprem upiždreno,
Rek bi da je kravetina,
Gledam bolje ... medvidina.

...

Pitam, medo, što je, što je?
Ni pet ni šest reče to je:
Nabubljem se trudaline,

⁸Pjesma mazge pred bolesnim medvjedom“.

Josip Vergilije Perić (zvani Medo). / Perić Brijeg, selo Podbablje 1845. - Zadar 1919. /, pripovjedač. Bio je najprije franjevac, a zatim svećenik u Barskoj nadbiskupiji. Diplomirao je klasičnu filologiju i slavistiku u Grazu (1877.). Oko dva desetljeća bio je zastupnik u Carevinskom vijeću u Beču. Bio je narodnjak Pavlinovičeva nadahnuća. Objavio je prijevod Theokritovih Idyla (Zadar, 1909.) i pripremio prijevod Vergilijevih pastirskih pjesama (Ekloge). Povijesna pripovijest „Kula od uzdah“ (Zagreb, 1900.) doživjela je ponovljeno izdanje (reprint izdanje u Splitu godine 1989.). (Dr. Š. Jurišić, Zaboravljeni svećenici. Životopisi. Split 1995., 44.)

Da žestoki glad me mine,
A kad tamo droba time,
Teška bola ukočime.“

Veselo mladenačko društvo potiče medvjeda da bala (pleše), ali on ne može balati:

„... Spopala me teška muka,
Sgrnula se sila puka,
Balaj Medo svak mi kaže,
A ne hoće da uvažē,
Krutu bolest ka mi daje,
Preduboke silne vaje.

...

Teško vrti u utrobini,
Pak se valjam po travini,
Ako bola malo kala,
Pobalat će medo vala!“

Ovom pjesmom Joković očito aludira na veselo društvo, koje se zabavlja na račun prijatelja, koji je vjerojatno pokvario želudac i osjećao jake bolove.

Kontemplativne - duhovne pjesme

Nakon domoljubnog i rodoljubnog zanosa baštinjenog iz zadarske i dubrovačke sredine, koji se ogleda i u njegovim pjesmama, naslovi i sadržaj nekih njegovih pjesama upućuje na to, da se Joković posvetio duhovnom miru i razmišljanju o nekim univerzalnim ljudskim krijeptostima, sreći, patnji ljudske duše, ljubavi majke prema sinu, blagosti i ljubavi, ali i prevrtljivosti i mržnji ljudskog srca. U pjesmi: „Sloga“, pjeva o slozi, nazivajući je kćerkom ljubavi, ističući, da gdje vlada sloga, svakom zlu je kraj, te poručuje:

„... Ljubi dakle divnu slogu,
I nju rode štuj,
Jere složni samo mogu,
Bit čestiti čuj!“

U pjesmi: „Svojoj obitelji“ - Nazdravica, nazdravlja ocu, majci, braći, nevjestama, čestitajući im Božić i Novo ljetno:

„... Svim zajedno - sad ujedno,
Ja nazivam - nazdravivam,
Dobro došlo - bolje prošlo.“

Jednu pjesmu je posvetio: „Dr. Dinku Giunio, općinskom tajniku“,⁹ kojeg izvirgava ruglu zbog njegova dugogodišnjeg bezuspješnog zastupanja velolučke općine pred Vrhovnim sudom u Beču radi Potirne, koja je diobom pripala Općini Blato. Narod je ogorčen na njega pak mu poručuje:

„... S ognjišta našeg,
Bježi nam kugo,
Luka je s tebe,
Postala ruglo.

...

Trbuhom za kruhom,
Tebe dovede,
Jer ti imanje,
Lienost pojede.

...

A mozak davno,
Ispile vrane,
Tek ti u Luci,
Sunce sad grane.

...

Kuda si došo,
Zadavati rane,
Svima bez razlike,
Na sve strane.“

⁹Dr. Dinko Giunio, odvjetnik iz Korčule, općinski tajnik u Veljoj Luci, bezuspješno vodio parnicu protiv blatske općine zbog Potirne. U narodu Vele Luke širila duhovita izreka: „Pri će Luka poći Kvracun, nego će Đunio dobit pravdu.“

Jednu pjesmu je posvetio i Svetom Ocu: „... Dalmacija Svetom Ocu prigodom XXV. Ljeta svoga pravećenstva“, u kojoj pjeva o siromašnoj Dalmaciji, koja nema ni srebra ni zlata da mu daruje za njegov jubilej:

„...Siromašnom svak me zove,
Srebra, zlata u meni nije,
Rukotvornih krasnih stvari,
Nit se pravi nit se vije.

...

Od istoka do zapada,
Jadranski me vali biju,
A svuda se do nebesa,
Hridne, vite gore viju.“

Što ima dakle pokloniti svom vrhovnom pastiru? Odgovara:

„Duboku li hoću ljubav.
Ili čvrstu davnu viru?

...

To s'ostalim. Probudiću,
Dalmatinsku jošter vilu,
Neka i ime, krepos Tvoju,
Vječnu u pjesmi klikne milu.“

Pjesma: „Majci“, posvećena je ljubavi majke prema svom sinu, koja od najranijeg djetinjstva, bolje rečeno od kolijevke, brine, odnosno bdije nad njegovim životom, a sin je neizmjerljivo ljubi i bit će joj potpora u starosti:

„... Radi nježne te ljubavi,
Ko bi tebe zaboravi?
Ah! Srećnom te učiniti,
Viek će misao moja biti.“

U pjesmi: „...Srcu“, pjesnik razmišlja i pjeva o srcu koje je središte unutrašnjih osjećaja i čuvstvenosti čovjeka, mjesto njegovih osobnih tajnih, briga, htjenja i namjera, podstreha za djelovanje, naklonosti, briga. Pjeva o

srcu radosti, ljubavi, blagosti, ali i mržnje i zavisti. Ono zna biti plahovito, prevrtljivo, nestalno. Ono mijenja svijet, ruši, razara, gradi:

„...Za čudo si prevrtljivo,
Sada gradiš razoreno,
A do mala opet oriš,
Osnovano, sagradjeno.
...
Tako i ti, viek nestalno,
Viek se mičeš, krećeš, viješ,
Sanjaš, misliš što ti dodje,
Ili spavaš, ili bdiješ.“

P. Joković, kao pitomac Centralnog bogoslovnog sjemeništa u Zadru 1871. godine, za vrijeme jedne duhovne obnove (danas duhovne vježbe), kada pitomci pod vodstvom svojih nastavnika-odgojitelja slušaju predavanja i razmišljaju o Bogu i vjeri s ciljem učvršćenja svoje vjere i vjerskog života, naš Petar je svoja razmišljanja prenio u jednu dugačku pjesmu od 36 kitica naslovivši je: „...Zemlji materi i ocu Bogu“ (Uspomena duhovnih zabava, studenoga 1871.).

Promatrajući svijet prepun nepravde, himba i prijevara, Zemlji se obraća kao majci povjeravajući joj svoje žudnje za mirom, pravicom i blagostanjem:

„...Žudim pravdu i mir slatki,
Svuda vidim gdje se širi,
Himba, varka, zlo, nepravda,
Nespokoji i nemiri.“

Pjesnik se pita:

„...Ako si mi zemlja mati,
Radšta čuvstva, radšta volju,
Ne ispuniš, ne iscjeliš,
Srca moga, dušu moju, svaku bolju?“

pa nastavlja:

„Zemljo crna viek si bila,
Zasiedami, slasticami,
I mene si prevarila.
...
Za čudo si ti lakoma,
Voliš primit nego dati,
I još sram te ne pobije,
Sinom svojim mene zvati.
...
Šuti nit me sinom zovi,
Jednog oca jer imadem,
Što no stvori vas sviet ovi.“

Zemlju smatra tajanstvenom, prvotnom snagom života i plodnosti. Međutim, tu snagu umanjuju grijesi. Zemlja je Božje vlasništvo, njegovo podnožje, podvrgnuta njegovu sudu, on ju je darovao svome narodu. Razmišlja i pjeva o Bogu. On je ufanje, izvor mira i spokoja:

„On je svrha svakom dobru,
On je svietlo viekovito,
Što nadsieva viekovito,
Svako svietlo vremenito.
...
U njegovoj ruci leži,
Sva moć sile ovog svieta,
Po njem samo može naći,
Spasa tielo duša moja.“

Pjeva o Carstvu nebeskom:

„...Tamo Otac moj kraljuje,
Zavičaj j evični meni,
Vičmje tamo domovine,
Tamo mili kraj žudjeni.“

Prije nego mu se duša odijeli od tijela, traži od Ova milosrđe, da vidi neprijatelje Crkve, vapijući i ujedinjenje hrvatskih zemalja:

„...Daj da vidim,
Roda moga hrvackoga,
Razne ude sjedinjene,
I u slozi bratskoj složni,
Jugoslavka sva plemena.“

Pjesma završava ovim stihovima:

„...Oče mili, na ovom svijetu,
Kad to bude savršeno,
Zadovoljstvo moga srca,
Biće tada izpunjeno.“

Osim pjesama prof. Joković je napisao i jedan prozni tekst satiričnog i ironičnog karaktera. Napisan je u vrijeme poklada godine 1897. s naslovom „Oporuka“, proglasivši ga „svojom zadnjom i neopozivom voljom“. Pokladno ili karnevalsko vrijeme je počinjalo od Bogojavljenja - Sveta tri kralja (6. siječnja) i trajalo je do početka korizme tj. četrdeset dana prije Uskrsa. To je vrijeme raspojasanosti, vrijeme zabava, plesa, maski, veselja. To je vrijeme kada se zanemaruju društveni zakoni, status i položaj. Zaboravlja se na uzbuđenje, nevolje i stresove svakodnevnog života, prepuštajući se ludovanju i mahitanju. U pokladno vrijeme su u Veloj Luci pojedine družine ili klape maskara priređivali plesove (bale) i to na nekoliko mjesta u privatnim kućama, koje su imale nešto veće dvorane.¹⁰

Zadnji dan poklada - karnevala (utorak) završio bi osudom i spaljivanjem krnje. Na postavljeni tribunal bi se popeli suci, tužitelji i branitelji, te bi se pročitala optužnica „Sujenje Krnovalu“, za sve nevolje, koje su prethodne godine zadesile mjesto. To se znalo pretvoriti u prave kazališne predstave sa šaljivim i satiričnim tekstom, pisanim i izgovorenim u starom velolučkom govoru s obiljem lokalne duhovitosti, vrijednim povijesnim, jezičnim i

¹⁰U vrijeme poklada u Veloj Luci se plesalo u nekoliko manjih dvorana u privatnim kućama (Gugića Kotarca, Zlokića, u Pinskom ratu kuća Pagaro) uz pratnju harmonike na dugmeta tzv. butunjere, lirice i mišnjice. Postojala je i „elitna“ plesna dvorana u kojoj se okupljao imućniji sloj i intelektualci.

etnografskim podacima, s glumcima u živopisnim kostimima i masovnim i bučnim scenama. Poklad-Karneval se očekivao kao događaj godine.

Veselilo mu se i staro i mlado. Tad svit „poludi“. To je bilo vrijeme relaksacije od svakodnevnih godišnjih nevolja i napora, vrijeme opuštanja duha i tijela, ventil života.

Završetkom pokladnog i karnevalskog vremena, nastupa vrijeme korizme sa svojim prvim danom „Čistom srijedom“ i obredom pepeljenja s porukom „MEMENTO, HOMO, QUIA PULVIS E SET IN PULVERIS REVERTERIS“ („Sjeti se čovječe da si prah i da ćeš se u prah pretvoriti“).

Vrijeme korizme je vrijeme bez zabave, proslava, vrijeme skromnosti, pokore, odricanja pobožnosti. U odnosu na uobičajene kasnije tekstove o suđenju Karnevalu, koji je za sve kriv, kojemu se sudi za sve nevolje i nepravde, Jokovićeva „Oporuka“ svojim sadržajem iznenađuje, prikazujući Poklad u sasvim drugom ozračju. On nije nizašto kriv. On je prijatelj mladosti, koja se veseli, raduje i uživa.

Uz prešutno dopuštenje Svevišnjeg „koji vedri i oblači“, Poklad im sve omogućuje za vrijeme svoj kratkog „kraljevanja“, bodri ih, odobrava im, s njima se veseli i raduje: „...Jedina mi je utjeha da sam Vam pružio prigodu, da se za mog kraljevanja lijepo zabavljate i veselite, da ste okusili slast ovog života...“.

On prema svim Velolučanima osjeća ljubav, želeći svako dobro Veloj Luci, radujući se, što će postati „političkom neodvisnom občinom“ obraćajući se pjesmom rugalicom njenim protivnicima.

Jokovićev „Poklad“ predstavlja personifikaciju uljuđenog, dobroćudnog, suosjećajnog i poticajnog prijatelja svih Velolučana s kojima se skupa veseli i raduje životu, darivajući ih na svoj šaljivi način i preklinjući ih da čuvaju njegovu ostavštinu i sjećaju ga se do njegova dogodišnjeg uskrsnuća.

U „Oporuci“ navodi sve one s kojima se družio, prijateljeva, zabavljao se i veselio, radovao se životu (učiteljstvo, svećenstvo, glavara mjesta, liječnika, gostioničara, kafendije, krčmara i viđenije i utjecajnije osobe u mjestu), kojima se obraća u podrugljivom, šaljivom i duhovitom tonu, ostavljajući im dijelove svoje imovine.

Strofe, odnosno stihovi Jokovićevih pjesama predstavio sam po sačuvanom autografu, bez ikakvih jezičnih i pravopisnih intervencija.

Pitanjem pak jezične i pravopisne analize pjesama, te njihove usporedbe s današnjom jezičnom i pravopisnom praksom standardnog hrvatskog

književnog jezika mogu razmatrati jezikoslovci.

Jedino želim naglasiti, da je Jokoviću u dubrovačkoj gimnaziji profesor hrvatskog jezika bio Pero Budmani jezikoslovac, urednik velikog Akademijinog rječnika, u zadarskoj Bogosloviji mu je hrvatski jezik predavao Josip Dujmić a u Beču, jedan od najpoznatijih stručnjaka za Slavenski jezik dr. Franz Miklosich.

Nakon prisilnog umirovljenja, još u naponu snage, Joković je došao živjeti u Velu Luku, promičući i šireći ideje liberalizma tj. slobodnog svjetonazora na život i bezgranične čovjekove slobode kao jedino mjerilo vrijednosti s kojima se upoznao još kao bečki student.

Osim novina na hrvatskom jeziku, primao je novine i časopis na talijanskom i njemačkom jeziku. Uključio se u društveni i kulturni život mjesta, član je i kasnije predsjednik društva „Hrvatski napredak“. Pratio je društveno-politička i kulturna zbivanja u Europi, te svojim djelovanjem unosio duh srednje Europe u velolučku sredinu.

Prodor proklamiranog liberalizma i slobodnog svjetonazora na život iz srednje Europe i u naše krajeve, poljuljalo je čistoću kršćanskog nauka i vjere kod puka, pa Crkva nije bila blagonaklona prema prof. Jokoviću, premda je u mladosti pisao pjesme i religioznog sadržaja, razmišljajući i pjevajući o Bogu, koji je „ufanje, uzor mira i spokoja“, pjeva o Carstvu nebeskom gdje je: „Zavičaj vični meni“.

Bio je oženjen gđicom Emom Verona u Kotoru 1880. godine, koja će kasnije biti prva starješinica trećeg reda sv. Dominika u Veloj Luci.

Jokovićeva „Oporuka“, svojim sadržaje, jezikom i stilom, predstavlja ozračje jednog vida života obrtničko-građanskog i intelektualnog sloja tadašnjih žitelja Vele Luke na izmaku XIX. stoljeća.

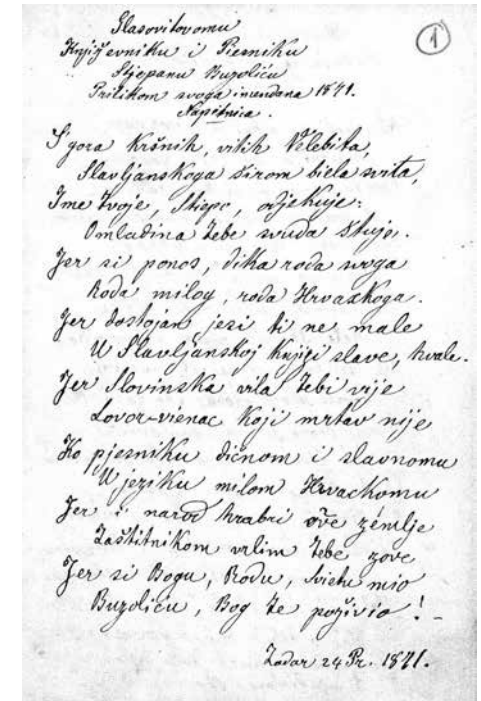
LITERATURA

1. Antun Vlahotov: „Sujenje krnovalu“, Čakavska rič 2, (Sastavak Antuna V. Simatovića priredili Ivo Kastropil i Franko Oreb).
2. Arhiv Petra Jokovića - Vela Luka (dalje APJ/VL). Vlasnici su supružnici Jerko V. Žuvela Gige i Stanka rođ. Padovan Mulić (Manja knjižica s tridesetak neobjavljenih pjesama. Prozni sastavak od nekoliko stranica).
3. Zvonko Maričić, prof. Petar Joković, „Na Poklad ili Krnjina oporuka“ Luško libro 14 / 2006., Zagreb 2006.

SLIKOVNI PRILOG

Portret profesora Petra Jokovića

Glasovitom književniku i pjesniku Stjepanu Buzoliću prilikom svog imendana 1871.

Napitnica

THE POETRY OF PROFESSOR PETAR JOKOVIĆ (1851 - 1919)

ABSTRACT

After completing his seminary education, as well as studying philosophy, physics and mathematics in Vienna, Petar Joković worked as a high school professor in Kotor. Later, he was named director of the Institute for Public Teachers in Arbanasi, Zadar. Professor Joković, PhD was a distinguished figure and a patriot, a supporter of the Croatian political movement, which he wholeheartedly aided financially as well as by being a member in numerous societies with national characteristics.

After retirement, Joković lived in Vela Luka, where he participated in the social and cultural life, even acting as a municipal mayor. In addition to his educational-pedagogical work, professor Joković also wrote poetry. A few of his poems were published in Zadar's newspaper *Narodni List*. A large number of his poems are contained in a manuscript preserved in his archive in Vela Luka.

In this paper, the author discusses, analyses and comments on Joković's poems of different genres: from occasional and patriotic poems, lyrical love poetry, to poems of mocking and satirical character with political connotations.

The most numerous are occasional poems, dedicated to his former professors at Zadar Theological Seminary, friends and prominent and distinguished persons from the public life of Dalmatia.

Therefore, the author rightly claims that professor Petar Joković is an outgrowth and a follower of the 19th century poetry of Korčula.

KEY WORDS: *Petar Joković, poetry, occasional poem, patriotic poem*